

La minyona de Vilarubí

Oristà

Ubicació

Comarca: Lluçanès
Lloc/Adreça: Sector nord-oest del terme municipal
Emplaçament A 2100 metres per pista forestal de la carretera B-431, punt quilomètric 68'400

Coordenades:

Latitud: 41.97233
Longitud: 2.03443
UTM Est (X): 419999
UTM Nord (Y): 4647155

Classificació

Número de fitxa 08151 - 232
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Tradició oral
Estil / època: Contemporani
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Només alguns dels veïns més grans del municipi recorden la rondalla.
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Simbòlic
Titularitat Pública

Fitxes associades:

[Vilarubí](#)

Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dv., 27/04/2007 - 02:00

Descripció

Temps era temps que a la masia de Vilarrobí tenien una minyona que era coixa i sempre estava de molt mal humor, renegava més que un carreter. El dia que renegava estava molt enfadada i feia el justet per justificar el sou que li pagaven. Tot funcionava normal, els de la casa no patien desgràcies ni cap malvestat, però el dia que es llevava al matí molt contenta i feia la feina tot cantant i repartint satisfaccions a tothom, malament rai, ja que en aquell dia passaria algun succés a la casa, és a dir, a l'entorn de la bruixa hi hauria alguna desgràcia, com realment així succeïa.

El dia que la dona estava contenta era signe de mal averany; en el millor dels casos moria un cap d'aviram. Si al vespre, quan tancaven la porta, només s'havia mort un conill, pollastre o qualsevol altre animal de ploma, la gent de la casa estava contenta, car això era considerat un mal menor; en alguns casos podia morir una vaca, mula o qualsevol altra bèstia grossa. En ocasions, el mal que pronosticava la bruixa amb la seva alegria era presagi que, tot anant de camí amb el carro quan el portaven ben carregat, aquest bolqués. Si eren sacs de gra es rebentaven i quedava tot malmès; si es donava el cas que portaven algun bot de vi també quedava esbotifarrat i el vi vessat per terra. El temps que millor ho passava la bruixa tombant carros era el temps de garbajar.

Quan tenien el carro ben curull de garbes, els pagesos les lligaven ben lligades per tal que cap garba s'esllavissés del carro durant el trajecte que va del camp a l'era. Calia anar amb molt de compte per no bolcar. Durant aquest recorregut solia menar sempre l'animal la persona que més i millor coneixia l'animal que tirava el carro. Normalment, solien fer aquest camí sense complicacions, és a dir, arribaven a l'era amb el carro curull de garbes.

El dia que la bruixa estava alegre i cantava, en el moment menys pensat, ¡pataplaf! El carro rodes enlaire, bolcat quasi sempre en un lloc des d'on la mala bèstia de la bruixa ho pogués veure. Quan això passava la bruixa era feliç.

El temps del segar, quan tenien els segadors de muntanya, si a trenc d'alba la criada cantava l'amo ja advertia:

- Avui no tots el segadors acabaran el jornal, algun contratemps hi haurà.

Efectivament, abans del beure de les onze un dels segadors ja s'havia tallat amb el volant. Normalment, això passava en el moment que la criada anava a portar el beure als treballadors. Aquest mateix pagès comentava:

- Era tota una visió veure la cara de satisfacció que la mala bèstia posava en aquests casos.

Quan hi havia un temporal molt fort i no queia ni un mal gra de pedra, llavors renegava com un oriol i gairebé no podia caminar perquè anava arrossegant la pota. En canvi, si era un temporal de forta pedregada, llavors anava més lleugera que una daina i, tot cantant i xiulant, anava d'una finestra a l'altra contemplant el desastre que la pedra feia als sembrats.

Aquella bruixa només estava contenta quan la gent tenia penes, es moria algun cap de bestiar o un temporal malmetia tota la collita; com més malvestats passaven més contenta i feliç es trobava.

Observacions:

Aquesta versió, de títol complet "La minyona de Vilarrobí tombava els carros", va ser recollida i transcrita per Jordi Torres i Sociats en el llibre "Bruixes a la Catalunya interior".

Bibliografia

TORRES, Jordi (2002). Bruixes a la Catalunya interior. Farell.

